

FIGYELEMFELHÍVÁS A NOSOCOMIALIS COVID-19 JÁRVÁNYOK HATÁLYOS JOGSZABÁLYOKNAK ÉS SZAKMAI PROTOKOLLOKNAK MEGFELELŐ JELENTÉSÉRE

2020. december 4.

A Nemzeti Népegészségügyi Központ (NNK) a **nosocomialis járványok** – aktuálisan a nosocomialis COVID-19 járványok – bejelentési gyakorlatát áttekintve **nyomatékosan szeretné felhívni a hazai egészségügyi szolgáltatók figyelmét a következőkre:**

- A fertőző betegségek jelentésének rendjéről szóló 1/2014. (I. 16.) EMMI rendelet (a továbbiakban: rendelet) **valamennyi hazai egészségügyi szolgáltatót kötelezi** az egészségügyi ellátással összefüggő fertőzések halmozódásának, járványának **jelentésére**. Tehát a jelentési kötelezettség az aktív fekvőbeteg-ellátó intézmények mellett minden más egészségügyi szolgáltatóra is vonatkozik (pl. krónikus fekvőbeteg-ellátó, dialízis centrum)!
- A rendelet előírja, hogy az egészségügyi szolgáltatóknak **haladéktalanul jelenteniük kell** bármely újonnan észlelt nosocomialis halmozódást, járványt az **Országos Szakmai Információs Rendszer (OSZIR) Nosocomialis alrendszer, Nosocomialis járványok bejelentése felületen**, így a nosocomialis COVID-19 halmozódást, járványt is. A rendelet emellett előírja a területileg illetékes Kormányhivatal telefonos értesítését. A Kormányhivatal telefonos értesítése **nem** váltja ki az elektronikus járványügyi felügyeleti rendszerbe történő jelentést!
- A rendelet előírja a **bejelentett adatok folyamatos karbantartását, aktualizálását** is, valamint felhívja a figyelmet arra, hogy a **nyilvántartott adatoknak teljesnek és pontosnak kell lenniük**. Az OSZIR-ban rögzített adatok az egészségügyi szolgáltató részéről hivatalos adatközlésnek minősülnek – ennek megfelelő alapossággal kell eljárni a járvány(gyanú)ra vonatkozó adatok bejelentése és azok aktualizálása során!
- Az OSZIR adatelemek részletes leírását és a nosocomialis halmozódások, járványok kivizsgálására vonatkozó szakmai protokollt mellékelten megküldjük a hazai egészségügyi szolgáltatók ezirányú munkájának támogatására. Kérjük, hogy az egészségügyi ellátással összefüggő fertőzések halmozódásának, járványának bejelentését a jogszabályoknak és a jelzett szakmai protokollokban leírtaknak megfelelően végezzék az egészségügyi szolgáltatók!
- **Nosocomialis COVID-19 halmozódást, járványt bejelentő** egészségügyi szolgáltatóknak:
 - 1) **A járványra vonatkozó információkat és a járványban érintett egyének számára vonatkozó összesítő adatokat a lehető legteljesebben ki kell töltenie, és változás esetén az adatokat, információkat napi szinten frissítenie kell az OSZIR-ban;**
 - 2) **A járvány rövid leírását minden esetben meg kell adnia**, enélkül a járvány körülményei értelmezhetetlenek a területileg illetékes Kormányhivatal és az NNK számára;
 - 3) **Csatolnia kell** az NNK honlapján megtalálható, a 2020. évben azonosított új koronavírussal kapcsolatos **eljárásrend 3. számú mellékletét, valamennyi adattal kitöltve** (3.sz. melléklet_Kórházak_pozitív_14 óra.xlsx). A táblázatban szerepeltetni kell **valamennyi, az adott járványhoz tartozó tünetes és tünetmentes COVID-19 fertőzött személyt**: ápoltat és egészségügyi dolgozót egyaránt, függetlenül a SARS-CoV-2 irányú PCR/antigén gyorseszteszt vizsgálat elrendelőjétől, és a „Nozokomiális járványhoz tartozik az eset?” mezőben fel kell tüntetni **az adott járvány OSZIR által generált azonosítószámát**. **Változás esetén** az Excel táblázatot is **napi szinten frissíteni kell** az OSZIR-ban;
 - 4) **A járványban érintett egyének számára vonatkozóan aktuálisan jelentett összesítő adatok és az aktuálisan feltöltött esetszintű Excel táblázat adatai között eltérés vagy ellentmondás nem lehet**, ennek biztosítása az egészségügyi szolgáltató felelőssége!

Tekintettel a COVID-19 járvány aktuális magyarországi helyzetére, a nosocomialis COVID-19 halmozódások, járványok bejelentésére és az adatok, információk folyamatos (napi) aktualizálására vonatkozó legfontosabb információkat az alábbiakban kiemeljük:

1. OSZIR Nosocomialis járvány bejelentés: összesítő felület kitöltése

A nosocomialis járvány/járványgyanú OSZIR-bejelentéséhez tartozó összesítő felület első kitöltésénél és az adatok mindenkori aktualizálásakor az alábbiakat kell figyelembe venni:

- Az „**Összes exponált száma**” mezőben az adott járvány vonatkozásában a **fertőzés/fertőződés veszélyének kitett személyek (ápoltak és eü. dolgozók)** száma kell, hogy szerepeljen. Beírásakor az „Ápolat exponáltak száma” és a „Egészségügyi dolgozó exponáltak száma” mezőkbe kell értelemszerűen rögzíteni a fertőzés/fertőződés veszélyének kitett ápoltak és eü. dolgozók számát, melyet a rendszer az „Összes exponált száma” mezőben automatikusan összead.
- Az „**Összes megbetegedett száma**” mezőben a **FERTŐZÉS TÜNETÉT MUTATÓ megbetegedettek (ápoltak és eü. dolgozók)** száma kell, hogy szerepeljen. Beírásakor a „Megbetegedett ápoltak” és a „Megbetegedett egészségügyi dolgozók száma” mezőkbe kell értelemszerűen rögzíteni a fertőzésre jellemző klinikai tüneteket mutató ápoltak és eü. dolgozók számát, melyet a rendszer az „Összes megbetegedett száma” mezőben automatikusan összead. Ez a szám nem lehet kevesebb, mint az „Összes laboratóriumi igazolt száma” mező értéke.
- Az „**Összes laboratóriumi igazolt száma**” mezőben a **TÜNETTEL ÉS POZITÍV mikrobiológiai mintával rendelkező megbetegedettek (ápoltak és eü. dolgozók)** száma kell, hogy szerepeljen. Beírásakor a „Laboratóriumi igazolt ápoltak száma” és a „Laboratóriumi igazolt eü. dolgozók száma” mezőkbe kell értelemszerűen rögzíteni a fertőzésre jellemző klinikai tüneteket mutató és laboratóriumi vizsgálattal igazolt megbetegedésben szenvedő ápoltak és eü. dolgozók számát, melyet a rendszer az „Összes laboratóriumi igazolt száma” mezőben automatikusan összead.
- Az „**Összes tünetmentes ürítő száma**” mezőben a **TÜNETMENTES, DE POZITÍV mikrobiológiai mintával rendelkező fertőzöttek (ápoltak és dolgozók)** száma kell, hogy szerepeljen. Beírásakor a „Tünetmentes ürítő ápoltak száma” és a „Tünetmentes ürítő eü. dolgozók száma” mezőkbe kell értelemszerűen rögzíteni a laboratóriumi vizsgálati eredményüket tekintve pozitív, de klinikailag tünetmentes ápoltak és eü. dolgozók számát, melyet a rendszer az „Összes tünetmentes ürítő száma” mezőben automatikusan összead.

A fentiekben foglaltaknak megfelelően egy nosocomialis COVID-19 járvány rögzítésekor, illetve az adatok aktualizálása során mindig **külön kell megadni** a tünetes („Összes laboratóriumi igazolt száma”) és tünetmentes („Összes tünetmentes ürítő száma”) SARS-CoV-2 PCR-pozitív vagy antigén gyorsteszt-pozitív személyek számát. Ezek összege adja meg a megerősített esetek számát. Ennek értéke nem jelenik meg az OSZIR felületen, de az NNK a saját (manuális) összesítéseiben és jelentéseiben felhasználja ezt az adatot.

A „**Diagnosztikus vizsgálatok száma**” mezőbe a járvány kivizsgálása során végzett összes mikrobiológiai diagnosztikus vizsgálat (elvégzett PCR vizsgálatok és antigén gyorsteszt) számát kell rögzíteni, amely nem lehet kevesebb, mint az „Összes laboratóriumi igazolt száma” és az „Összes tünetmentes ürítő száma” mezőben feltüntetett értékek összege.

Fontos, hogy amennyiben egy tünetmentes COVID-19 fertőzött megbetegszik, azaz tünetessé válik, akkor ennek megfelelően kell az OSZIR felületen az érintett mezőkben szereplő adatok módosítását elvégezni.

A „**Halottak száma**” mezőbe a COVID-19 fertőzéssel összefüggésbe hozható haláleseteket szükséges beírni (olyan elhunytak, akiknél az életükben vagy elhalálozásukat követően vett minta SARS-CoV-2 PCR-pozitívnak vagy antigén gyorsteszt-pozitívnak bizonyult).

Példa:

Az alábbi ábra egy fiktív kórházi COVID-19 járvány bejelentését szemlélteti, ahol az érintett kórházi osztályon/osztályokon a fertőzés/fertőződés veszélyének kitétt ápoltak száma 30 fő, az egészségügyi dolgozóké 15 fő, és 20 egyénnél alakult ki klinikai tünetekkel járó megbetegedés (15 tünetes ápolat és 5 tünetes egészségügyi dolgozó lett azonosítva). Eddig 30 főnél végeztek laboratóriumi vizsgálatot, amelynek eredménye 25 fő esetében bizonyult pozitívnak. Közülük 16 fő (12 ápolat és 4 eü. dolgozó) laboratóriumiilag igazolt tünetes megbetegedettnek, míg 9 fő (3 ápolat és 6 eü. dolgozó) SARS-CoV-2 PCR pozitív, de tünetmentes fertőzöttnek bizonyult. (Így a PCR vagy antigén gyorsteszt vizsgálattal igazolt COVID-19 fertőzöttek száma összesen 25 fő, bár ezt OSZIR mező külön nem jelzi.). A fertőzéssel összefüggő haláleset nem fordult elő.

Ápolat exponáltak száma	30	Egészségügyi dolgozó exponáltak száma	15	Összes exponált száma	45
Megbetegedett ápolat	15	Megbetegedett egészségügyi dolgozók száma	5	Összes megbetegedett száma	20
Laboratóriumiilag igazolt ápolat száma	12	Laboratóriumiilag igazolt eü. dolgozók száma	4	Összes laboratóriumiilag igazolt száma	16
Tünetmentes ürítő ápolat száma	3	Tünetmentes ürítő eü. dolgozók száma	6	Összes tünetmentes ürítő száma	9
Halottak száma	0	Diagnosztikus vizsgálatok száma	30		

Jelezzük, hogy bármely nosocomialis járvány/járványgyanú bejelentésénél is a fentiek szerint kell az OSZIR mezőket értelmezni, nem csak a kórházi COVID-19 járványok bejelentése esetén (részletesen lásd a mellékelt járvány-bejelentési és -kivizsgálási szakmai protokollt).

2. OSZIR Nosocomialis járvány bejelentés: a járványra vonatkozó információk megadása, a járvány rövid leírása

A járvány/járványgyanú OSZIR-bejelentésekor **az adatmezők, változók minél teljesebb körű kitöltését és – a járványkivizsgálás folyamán feltárt adatok, információk alapján – rendszeres aktualizálását** kérjük.

Emellett kérjük, hogy **minden bejelentéskor legyen megadva, majd a későbbiekben frissítve a járvány rövid leírása (akár a szabad szöveges mezőben, akár csatolt dokumentumként)**, mivel enélkül a területileg illetékes Kormányhivatalok és az NNK számára ismeretlenek maradnak az adott járvány kialakulásának és további alakulásának körülményei; önmagában az adatmezők, változók alapján értelmezhetetlen a bejelentés.

Kérjük, hogy a járvány rövid leírásában minden esetben szerepeljen az érintett osztály(ok) pontos megnevezése, mivel különösen nagyobb vagy specializált intézmények esetén az osztály(ok) típusának megjelölése nem alkalmas a járványban érintett osztály(ok) pontos beazonosítására.

Jelezzük, hogy bármely nosocomialis járvány/járványgyanú bejelentésénél is a fentiek szerint kell eljárni, nem csak a kórházi COVID-19 járványok bejelentése esetén (részletesen lásd a mellékelt járvány-bejelentési és -kivizsgálási szakmai protokollt).

3. OSZIR Nosocomialis járvány bejelentés: a nosocomialis COVID-19 járványban érintett egyének listájának feltöltése

Amennyiben nosocomialis COVID-19 halmozódást, járványt jelentett be az intézmény, kérjük, hogy a bejelentett adatok, információk folyamatos aktualizálása mellett **napi rendszerességgel töltsék fel** a járvány OSZIR-bejelentéséhez csatolt dokumentumként a fent hivatkozott NNK Eljárásrend **3. sz. melléklete szerinti Excel táblázatot** (ugyanazt a táblázatot, amelyet az intézménynek az NNK Eljárásrend szerint a fertozo@nnk.gov.hu email címre naponta 14:00 óráig meg kell küldenie).

Fontos, hogy ebben a táblázatban:

- A „Nosokomiális járványhoz tartozik az eset? (igen/nem)” mezőben – amennyiben „igen” a válasz, **minden esetenél meg kell adni annak a járválynak az OSZIR által generált azonosítóját, amelyben az illető személy érintett;**
- Az Excel táblázatban fel kell sorolni **valamennyi, az adott járványhoz tartozó személyt**,
 - függetlenül attól, hogy a járványt bejelentő egészségügyi szolgáltató, más egészségügyi szolgáltató vagy az egészségügyi hatóság kérésére történt-e a SARS-CoV-2 irányában elvégzett laboratóriumi vizsgálat, melynek eredménye pozitív lett;
 - a táblázatban **mind a járvány részét képező ápolottnak, mind a járvány részét képező egészségügyi dolgozóknak** szerepelniük kell;
- Azoknál az eseteknél, ahol antigén gyorseszttel történt a SARS-CoV-2 okozta fertőzés igazolása, „A pozitív eredményt kiadó laboratórium megnevezése” mezőben azt kell feltüntetni, hogy „**antigén gyorseszt-pozitív**”;
- A jelentett adatok nem lehetnek ellentmondásban az OSZIR Nosocomialis járvány bejelentése felületen rögzített összesítő adatokkal, tehát adott napon az OSZIR összesítő felületen és a feltöltött Excel táblázatban – adott járványhoz tartozóan – ugyanannyi tünetes és tünetmentes, megerősített COVID-19 fertőzött ápoltnak és egészségügyi dolgozónak kell szerepelnie.

Kérjük, hogy a jobb áttekinthetőség érdekében minden nap **piros (vagy más, az alapszíntől jelentősen eltérő színű) betűkkel emeljék ki az adott napon történt változásokat**: az újonnan azonosított, megerősített eseteket, az új haláleseteket, illetve az egyéb mezőkben (tünetmentes, enyhe vagy súlyos tünetes, gyógyult, áthelyezve, stb.) történt módosításokat is.

Amennyiben az adott napon semmilyen szempontból nem történt a járvány alakulásában változás, akkor nem szükséges táblázatot feltölteni, elégséges ezt a tényt az OSZIR-bejelentés „Járvány rövid leírása” mezőjében a már korábban beírt szöveg után folytatólagosan jelezni, az adott napi dátum feltüntetésével, pl. „2020.XX.XX: Új adat, információ nem elérhető; változás nem történt.” megjegyzés beírásával.